

Prilagoditvena motnja pri bolnikih z demenco

Adjustment disorder in elderly patients

Lea Žmuc Veranič¹

Izvleček

Prilagoditvena motnja je slabo prilagojen psihosocialni odgovor na znan dogodek ali dogodke, ki spremenijo življenjske okoliščine. Spremembe vodijo v socialne, medosebne, čustvene in vedenjske simptome. Prevalenca motnje je od 2 do 8 %. Natančnih podatkov o pojavnosti v različnih življenjskih obdobjih ne zasledimo, opisanih pa je več podtipov prilagoditvene motnje. Zdravljenje je nefarmakološko, redkeje je potrebno farmakološko zdravljenje. V strokovni literaturi so podatki o prilagoditveni motnji pri starostnikih skopi. Metode obvladovanja za oblikovanje in modifikacijo okolja so različne, pri starostnikih pa zmanjšane, iz česar bi lahko sklepali, da je pri njih prilagoditvena motnja pogosta. O prilagoditveni motnji pri bolnikih z demenco smo se pogovarjali na delavnici, kjer smo izmenjali izkušnje.

Prilagoditvena motnja je pri bolnikih z demenco pogosto slabo prepoznana. Pri obravnavi večinoma ukrepamo nefarmakološko, pogosto pa je obravnava starostnika s prilagoditveno motnjo prepuščena iznajdljivosti negovalcev.

UVOD

Prilagoditvena motnja je slabo prilagojen odgovor na prepoznane psihosocialni (-e) stresni (-e) dogodek (-dke), ki spremeni (-jo) življenjske okoliščine. Brez njih se motnja ne bi pojavila. Spremembe vodijo v socialne, medosebne, čustvene in vedenjske simptome, ki pa so manj hudi kot pri drugih duševnih boleznih (na primer veliki depresiji, generalizirani anksiozni reakciji) (1, 2). Motnja se razlikuje od anksiozne motnje po tem, da pri anksiozni motnji ni prisotnega stresorja, od posttravmatske in akutne stresne motnje pa se loči po tem, da je pri njiu stresni dogodek intenzivnejši, hujši, življenje ogrožajoč (3). Obstajajo manjše razlike med obema klasifikacijama. Po Mednarodni klasifikaciji bolezni (MKB-10) se morajo simptomi pojaviti 1 mesec po pojavu definirane stresne dejavnika, po ameriški klasifikaciji DSM-IV se lahko pojavijo v 3 mesecih (1, 4). Simptomi morajo izzveneti v 6 mesecih, v nasprotnem je potrebna sprememba diagnoze. Obe klasifikaciji ločita podtipa prilagoditvene motnje: depresivni, anksiozni, mešani depresivno-anksiozni, z motnjami veden-

¹ Lea Žmuc Veranič, dr. med., spec. psihiatrije, Psihiatrična klinika Ljubljana, Studenc 48, 1260 Ljubljana Polje, lea.zmuc@psih-klinika.si